Ill. Inger Lise Belsvik

Aktivitet 29: Sammanfattning – klimatförändringar och mänsklig påverkan

TEMA: Hur klimatförändringar och ingrepp från människan påverkar fjällrävspopulationerna.

TIDSÅTGÅNG: Total tidsåtgång: 45-90 minuter.

PERIOD PÅ ÅRET: Aktiviteten genomförs inomhus.

UTRUSTNING

» PowerPointpresentation om fjällrävsfångst.
» VÖL-schema
» TIPS! Se filmen: "Siffra: Hunden och ägaren": www.youtube.com/watch?v=XXzEUEpkRBc

BAKGRUND

Vad är klimat? Klimat är hur vädret – alltså temperaturen, ljuset, vinden och nederbörden – är under en längre tid på en viss plats. När klimatet förändras, ändras de förhållanden som arterna

lever under. Varmare och blötare vintrar gör att lämlarna blir färre, och vissa år finns det inga alls. När fjällrävens viktigaste föda försvinner i ett eller flera år blir det svårt för fjällrävarna att föröka sig.

Vad menar vi med människans inverkan på naturen? Människan är en av de djurarter som tillsammans lever på jorden. När människan gör något i naturen, till exempel skjuter fjällräv, får det konsekvenser, som att det blir färre fjällrävar. Vissa av konsekvenserna är mer indirekta, till exempel när vi kastar matavfall på fjället. Det påverkar inte fjällräven direkt, men ger rödräven möjlighet att leva i områden där den annars inte skulle överleva. Det blir fler rödrävar på högfjället och rödräven konkurrerar då med fjällräven om både mat och skydd/lyor.

GENOMFÖRANDE

1. Läraren visar en PP-presentation om fjällräv från 1800-talet fram till fridlysingen 1930.
2. Läraren förklarar orden klimat och mänsklig påverkan på naturen.
3. Gemensam sammanfattning med eleverna – varför är fjällräven en hotad art?
4. Vad kan man göra för att rädda fjällräven från att försvinna från naturen?
5. Vad kan du och jag göra för att rädda fjällräven?
6. Eleverna gör en väggtidning, eventuellt med diskussion i grupper. Läraren delar in klassen i grupper som arbetar med var sitt tema, var sin orsak. Varje grupp ritar och illustrerar vad som är orsaken till att fjällräven är en hotad djurart i dag. Exempel:
   - »Grupp A redogör för jakt på fjällräv från 1800-talet fram till fridlysningen 1928.
   - »Grupp B diskuterar kring matrester runt stugor, något som ger rödräven en fördel.
   - »Grupp C tittar på hur klimatförändringar leder till färre eller inga lämlar vissa år.
   - »Grupp D redogör för hur högspänningsledningar orsakar att fåglar flyger in i ledningarna och blir enkel mat för rödräven.
   - »Grupp E tittar på avel och utsättning av fjällräv på fjället.
   - »Grupp F föreslår vad du och jag kan göra för att hjälpa fjällräven.
7. Eleverna fyller i ett nytt VÖL-schema eller tar fram det gamla som de startade projektet med i samband med aktivitet 1. Vad vet de nu om arten fjällräv?
8. När alla har fyllt i VÖL-schemat diskuterar och reflekterar du som lärare tillsammans med eleverna. Har de lärt sig det de ville? Har de lärt sig mer?

Fjällräv i ryggan

Kunskapsmål

Eleverna ska kunna se sammanhangen mellan mänsklig aktivitet, klimatförändringar och varför fjällräven är en hotad art i dag.

Centralt innehåll enligt svensk läroplan Lgr11, (femte upplagan 2018).

BIOLOGI:

» Människans beroende av och påverkan på naturen och vad detta innebär för hållbar utveckling (åk 4–6).

» Ekosystem i fjällmiljön, samband mellan olika organismer och den icke levande miljön (åk 4–6).

» Naturen som resurs för rekreation och upplevelser och vilket ansvar vi har när vi nyttjar den (åk 4–6).

SVENSKA:

» Informationssökning i några olika medier och källor (åk 4–6).

» Hur man jämför källor och prövar deras tillförlitlighet med källkritiska förhållningssätt (åk 4–6).